

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гнідан О., Осьмак Н. Світогляд Пантелеймона Куліша // Дивослово. – 1991. – № 10. – С. 38-41.
2. Куліш П. До О. Милорадовичівни / П. Куліш // Листи. – Нью-Йорк – Торонто, 1984. – С. 112.
3. Шевельов Ю. Кулішеві листи і Куліш у листах // Вибрані листи Пантелеймона Куліша українською мовою писані. – Нью-Йорк – Торонто, 1984. – С. 147.
4. Вибрані листи Пантелеймона Куліша українською мовою писані. – Нью-Йорк – Торонто, 1984. – С. 152.
5. Микитчук С.П. Вплив романтизму на світоглядне бачення П.Куліша// Проблеми історії XIX-XX ст. Вип. XV.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/piu19-20/2008_15/32.pdf
6. Куліш П.О. Нарис історії словесності русько-української. Погляд на занедбання народної мови / П.О.Куліш // Хроніка 2000. – К., 2009. –Вип.78: Пантелеймон Куліш: письменник, філософ, громадянин. – С. 125–134.
7. Шморгун О. Основний зміст поняття "Українська національна ідея"// Розбудова держави. – 1997. – № 6. – С. 10-19.
8. Вибрані листи Пантелеймона Куліша українською мовою писані. – Нью-Йорк – Торонто, 1984. – С. 266.
9. Розумний М. «Блудний син» українського народолюбства / М.Розумний // Молода нація. – 1996. – № 2. – С. 57-67.
10. Куліш П. Повне зібрання творів. Листи / П.Куліш. – К.: Критика, 2005. – Т.І: 1841-1850. – С. 114.
11. Вибрані листи Пантелеймона Куліша українською мовою писані. – Нью-Йорк – Торонто, 1984. – С. 165.
12. Вівчарик М., Карташов Р. По шляху до консолідаціїнації // Розбудова держави. – 1996. – № 2. – С. 23 - 44.
13. Куліш П. Про Український народ; Моє життя; Хутірська філософія і віддалена од світу поезія / П. Куліш. – К., 2005. – 384 с.
14. Концепція “природної людини” Ж.-Ж.Руссо і “хуторська філософія” П.Куліша // “Франція та Україна”: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної Конференції . – Дніпропетровськ, 1997. – Т.1. – Ч.2. – С. 41–43.
15. Нахлік С.К. Пантелеймон Куліш: Особистість, письменник, мислитель. Т.1: Життя Пантелеймона Куліша – К.: Український письменник, 2007. – 456 с.

УДК 130.2

ЕКОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ТЕХНОКРАТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Г.І. Коровінська, В.І. Додонова

Резюме. В роботі розглядається питання екологічної безпеки суспільства, в цілому, а також в контексті технократичного мислення. Підіймається питання глобалізації, її екологічного аспекту, ставиться питання про зв'язок технократичного мислення та глобалізації. Надається стисла характеристика особливостей розуміння відносин «людина-природа» у античній філософії, наводяться зародки технократизму. Розглядається філософія Ф. Бекона, її технократичний аспект. Розглядається розуміння поняття «технократичного мислення», його сутності в творчості М. Гайдегера.

Ключові слова: технократичне мислення, глобалізація, екологічна криза, планетарна свідомість.

На даному етапі розвитку суспільства постає важливе питання щодо екологічної безпеки населення у світлі технократичного мислення. Чи можна взагалі сумніватися у доцільності дослідження цього питання, якщо майже кожна конституція містить права та обов'язки, що стосуються екологічної безпеки? У теорії конституційного права такі права та обов'язки утворюють окремі групи, що мають назву відповідно «екологічні права» та «екологічні обов'язки», що також є досить важливим для розуміння актуальності зазначеної проблеми.

Треба зауважити, що проблема взаємодії людини та природи не є новою, вона підіймалася на кожному новому етапі розвитку суспільства в цілому, розглядалася багатьма мислителями, та кожен з них пропонував своє бачення цієї проблеми.

Наприклад, Арістотель, Леонардо да Вінчі, Ф. Бекон, Г. Галілей, Ж.-Ж. Руссо, Ж.Л. Бюфон, А. Гумбольдт, Ч. Дарвін, В.І. Вернадський, А.Л. Чижевський і багато інших висвітлювали певні етичні і естетичні норми з погляду природи, які було б бажано застосувати людині в організації свого соціального буття.

Але, незважаючи на те, що ця проблема досить широко обговорювалася як у сучасній науковій літературі, так і філософами минулого; дослідження проблеми технократичної свідомості і сьогодні залишається актуальною та набуває особливої значущості як для теорії, так і для соціальної практики. Це пояснюється, перш за все, драматичним розвитком стосунків в системі «людина-технологія-екологія» в умовах неможливості реальної відмови від науково-технічного розвитку та технократичного мислення. Перед нами постають усе більш очевидні та негативні результати такого глобального науково-технічного розвитку (антропологічні, екологічні кризи).

Також, вважаємо за необхідне звернути увагу на нестримний процес глобалізації, який більшість вчених також пов'язують із поняттям світової екологічної кризи. Чи пов'язані між собою поняття глобалізація та технократична свідомість? На це питання ми будемо намагатись відповісти у цій роботі.

Вважаємо за необхідне, звернути увагу на те, що багато філософів-просвітників підносили розум, визначали його як найбільш вагомий елемент та інструмент розвитку людини як у духовному, так і у більш практичному значенні. В результаті ми спостерігаємо, що саме «розум», а також «системне та формальне» мислення, посіли визначальне місце у екологічній проблематиці. Технократичне мислення, утрата гуманістичних орієнтирів породили прагнення до безмежного володарювання, тотального панування над природою і людиною. Тим не менш, важко не побачити постійне протистояння розуму, зародків технократичного мислення та почуттів, жаги до гуманізації як у працях сучасних дослідників, так і у працях мислителів більш раннього часу.

Отже, за мету в роботі ставиться виявити взаємозв'язок наступних феноменів: екологічної кризи, технократичного мислення та глобалізації.

Реалізація даної мети передбачає розв'язання наступних завдань:

- з'ясувати генезис феномена технократичного мислення;
- розглянути екологічний аспект глобалізації;
- виявити наявність зв'язку між процесом глобалізації та технократичним світоглядом;
- запропонувати можливі шляхи вирішення проблеми.

В результаті аналізу праць багатьох дослідників, можемо зробити висновок, що антична філософія розглядає стосунки «людина-природа» як стосунки так званого «підпорядкування», адже природа вважалася матір'ю-кормилицею, що і не дивно, з огляду на те, що у період античної філософії людині та суспільству в цілому були притаманні ранні етапи світогляду, яким характерно сприйняття світу як первісно нерозрізненого, синкретичного, а основним питання якого більшість дослідників вважають «хто кого породив».

Ті ж самі уявлення ми спостерігаємо і в переконаннях представників матеріалістичного напрямку того часу. Наприклад, за переконаннями Демокріта – людина – це сукупність атомів. У той же час, людина і природа мислилися як єдине, гармонійно взаємозв'язане ціле. Ідеалом суспільства було прагнення жити у згоді з природою, пізнати її, використовувати останню як об'єкт спостереження. Більш ніж скромні матеріальні сили суспільства в античні часи не дозволяли оцінювати природу як головну і безпосередню мету перетворюючої діяльності людини.

У той же час, деякі вчені вважають, що у філософії перша з моделей суспільства, що дійшли, – «Ідеальна держава» Платона – пройнята ідеєю технократизму, в якій всі біологічні і соціальні підстави буття соціуму жорстко визначені. Вчення Платона в різні історичні

епохи було популярне, що підтверджує поширення технократичного мислення. Серед всіляких модифікацій моделі держави Платона найбільш значимою є «Нова Атлантида» Ф. Бекона, в якій вперше запропоновано зосередити владу в руках науковців [1, с.13].

Таким чином, дуже важливими у цьому дослідженні є аналіз філософії Ф. Бекона. Так, Ф. Бекон впевнений, що мета наукового пізнання не в спогляданні природи, як це було в Античності, і не в збагненні Бога, згідно Середньовічної традиції, а в принесенні користі і вигоди людству. Наука – засіб, а не мета сама по собі. Людина ж – володар природи, такий лейтмотив філософії Бекону. «Природа перемагається лише підпорядкуванням їй, і те, що в спогляданні представляється причиною, у дії є правилом» [2]. Іншими словами, щоб підпорядкувати собі природу, людина повинна вивчити її закони і навчитися використовувати своє знання в реальній практиці. Завдяки ньому, по-новому розуміється відношення «людина-природа», яке трансформується у відношення «суб'єкт-об'єкт». Людина представляється як початок (суб'єкт), що пізнає і діє, а природа – як об'єкт, що підлягає пізнанню і використанню. Активістський утилітаризм вважає, що з появою людини природа розпадається на суб'єкт і об'єкт, які одночасно і розділені і зв'язані за допомогою інструментальної діяльності.

На жаль, ця гносеологічна традиція породила не лише ентузіазм перетворення людини, що став дієвою підставою позитивного перетворення природи, яка сприймається як інструмент в досягненні людських цілей, але і до формування і поширення в наші дні технократичної свідомості, для якої характерним є не стільки творення, скільки руйнування. У основі доктрини техніцизму лежить теза про те, що світ врятує інженерна турбота «Бог техніцизму – великий інженер. Створений ним світ – земля обітована для людини-інженера: все він охоплює як предмет або засіб інженерної дії, що вперше додає речам їх справжній сенс... Еволюція цієї доктрини була зумовлена дивним перетворенням працюючої попелюшки-техніки на сліпучу королеву матеріального обміну» [2]. Технократичне мислення виразилося в відділенні людини від умов її існування, які є гармонійними її природі. Людина втратила зв'язок з природою в ритмі своєї повсякденної діяльності, що диктується іншими ритмами прогресу, що прискорюється, відпала від органічності і цілісності. Людина стає обмеженою суспільством, людьми, соціальною групою і просторово і творчо. Її відношення з природою так само тотально детерміновані суспільством і культурою, що приводить до неадекватності її суті і розриву всіх зв'язків зі світом, частковому одновимірному існуванню [3].

Отже, саме позиція Бекона закріпилася та осіла у свідомості людей щодо розуміння та підпорядкування природі задля подальшого її підкорення та використання всіх її благ та ресурсів. Це є негативним наслідком, результати якого ми спостерігаємо і сьогодні.

У свою чергу М. Гайдеггер пише про технократичне мислення, як про «втечу від мислення», протиставляючи йому «осмислююче мислення». «Обчислююче мислення» обмежене, це приватний вигляд мислення. «Його специфічність полягає в тому, що, коли ми плануємо, досліджуємо, налагоджуємо виробництво, ми завжди зважаємо на дані умови. Ми заздалегідь розраховуємо на певні результати» [4, с. 103-111]. Таке мислення буде калькуляцією навіть тоді, коли воно не оперує цифрами і не користується калькулятором і комп'ютером.

У роботах М. Гайдеггера техніка не просто рівень людського розвитку або інструмент; техніка є спосіб мислення сучасної людини, перевлаштування людини зсередини. Він переглядає уявлення про те, що сучасна техніка виникає як результат практичного вживання математичного природознавства Нового часу. Машинну техніку він трактує як самостійну зміну практики; і саме ця практика, що змінилася, зажадала розробки і вживання математичного природознавства. Техніка, за Гайдеггером, є буттєво-історична доля істини буття, що покоїться в забутті. Техніка це цінність планетарного

масштабу, це виклик людині з боку істини буття. І виклик цей виступає як спосіб самореалізації людини; він дозволяє йому зосередитися на виявленні, виведенні із стану потаєної істини буття. Гайдеггер виходить з того, що не техніка служить людині, а навпаки, сучасна людина зажадалася технікою. При цьому німецький філософ протиставляє техніку і суть техніки. Техніка загрожує людині не ззовні, загроза підступила до людини зсередини. Людина нестримно втрачає зв'язок з традицією, виявляється не в змозі повернутися до більш вихідного розкриття потаєного і почути голос ранішої істини [5]. Лише продумування суті техніки дозволяє усунути цю загрозу.

Гайдеггер вицленює основні межі «обчислюючого» (тобто технократичного) мислення: строгу заданість системою конкретних координат, співвідносність з умовами існування («осмислююче» мислення, навпаки, жорстко не пов'язане з умовами, воно охоплює сенс, суть і цілісність); доцільність («осмислююче» мислення не зв'язується з певною метою); прогностичний і прагматичний характер («осмислююче» мислення не має розрахунку на конкретні результати); це калькуляція, облік, обчислення умов діяльності («осмислююче» мислення самодостатньо і не потребує кількісних параметрів в своєму баченні навколишнього світу); воно не обов'язково пов'язане з цифровим – точним або природно-науковим знанням, але так само і з гуманітарними [3].

Таким чином, з наведених характеристик технократичного мислення, ми можемо зробити висновок, що таке мислення позбавлено гуманності, поривів, що не піддаються поясненню, «чуттєвості». Людина починає вважати себе «центром Всесвіту» та переоцінює свій розум у керуванні природою, що призводить до різних природних катаклізмів.

Вважаємо за необхідне також висвітлити екологічний аспект глобалізації, що, на нашу думку, нерозривно пов'язан з поняттям технократичного мислення.

Про соціальний світ сьогодення все частіше говорять як про певну глобальну цілісність. У постсучасному світі стають прозорими кордони, поступово зникають умовності, правові, культурні й мовні бар'єри. «Сьогодні, – зазначають з цього приводу А.В. Толстоухов та І.Г. Парапан, – мабуть, доцільно говорити тільки про якісну, тобто про більшу еволюційну складність певних структур “глобального порядку” у порівнянні з еволюційною складністю “фрагментарних” структур – етнокультур, кланів, корпорацій, націй, класів тощо. ...Всупереч існуючим забобонам, у ході глобалізації перегородки між малими частками світу не руйнуються, а модифікуються. Отже, феномен глобалізації можна визначити як процес становлення єдиного взаємозалежного світу, у якому фактори глобального порядку не тільки скріплюють колись роз'єднані його фрагменти, а й перетворююче впливають на них» [6, с. 3].

Треба сказати, що термін «глобалізація» набув свого поширення у 80-ті роки двадцятого століття. Зараз це поняття існує майже на рівні бренду, а світ поділився на «глобалістів» та «антиглобалістів». Це пов'язано з тим, що термін «глобалізація» є узагальненням багатьох економічних, соціологічних, культурних, релігійних, політичних, історичних та інших аспектів. До того ж, стрімка глобалізація, яка охопила майже всі сфери розвитку сучасного суспільства, нині доповнюється збільшенням світової диспропорції у промисловому виробництві та використанні природних ресурсів. Все це призводить до загострення старих і виникнення нових осередків напруги та нестабільності між окремими державами, а також групами країн, в основу яких покладені фактори природного характеру та розподілу ресурсного потенціалу [7, с. 40]. Виходячи з поняття глобалізації як всеохоплюючого процесу трансформації світового співтовариства у відкриту цілісну систему формаційно-технологічних, фінансово-економічних, суспільно-політичних, соціально-культурних взаємозв'язків та взаємозалежностей, яке пропонують у своїй роботі О.І. Ряба, Т.В. Дивульська та Н.В. Шевчук, то неважко помітити, що технократичне мислення досить сильно пов'язано з процесом глобалізації суспільства. Глобалізація – перехід до світових

стандартів, формальностей, що, іноді, можуть бути позбавлені людяності та «чуттєвості».

Головною рушійною силою глобалізації було і залишається прагнення людей до отримання економічної вигоди, тобто прибутків. Одержання останніх передбачає наростаюче вилучення природних ресурсів та пошук нових у випадку їх вичерпання [8].

Саме в останній чверті ХХ ст., звернемо увагу, що саме у цей час і набуває обертів поширення поняття «глобалізації», в процесі науково-технічної революції через інтенсивну індустріалізацію та урбанізацію господарські навантаження на планеті різко стали перевищувати здатність екологічних систем до самоочищення та відновлення.

Основними джерелами антропогенного забруднення середовища є виробники енергії, усі промислові об'єкти, екстенсивне сільськогосподарське виробництво, військова промисловість і військові об'єкти, всі види транспорту. Вони забруднюють довкілля сотнями токсичних речовин, шкідливими фізичними полями, шумами, вібраціями, надмірним теплом [7, с. 40-41].

Отже, ми бачимо, що процес глобалізації нерозривно пов'язан із технократичним мисленням. Воно є підґрунтям глобалізації, завдяки цьому мисленню суспільство в цілому, або конкретно правляча верхівка, мислять саме у світлі вигоди, не замислюючись над результатами такої своєї діяльності. Адже перераховані вище джерела антропогенного забруднення середовища не могли виникнути, наприклад, у давні часи, коли людина була на ранньому етапі свого розвитку, коли головною проблемою того часу була проблема виживання.

Таким чином, зростання науково-технічного прогресу може розглядатися у двох аспектах: по-перше, це, безумовно, позитивне явище. Зростають можливості людини у будь-якій сфері діяльності, спрощується, майже до автоматизму, виробництво, спілкування людей змінюється, «пришвидшується». З іншого боку, зараз ми бачимо негативні та невідворотні наслідки науково-технічного прогресу, або технократичного мислення в своїй основі. У сучасній цивілізації техніка не лише змінила характер культурних потреб, систему соціокультурних орієнтацій і якість людського життя, вона породила ряд глобальних проблем. Західна цивілізація характеризується як техногенна, і відповідно саме з технікою пов'язуються проблеми, що поставили під загрозу само існування людства:

- проблема існування і вдосконалення зброї масового знищення;
- проблема збереження людської особи в умовах процесів відчуження, що набирають силу (антропологічна криза);
- широкомасштабна екологічна криза, її проявами є: кількісне та якісне виснаження природних ресурсів, зменшення площі лісів та сільськогосподарських угідь, запасів прісної води, забруднення океанів, розширення зони пустель; інтенсифікація природних катаклізмів, стихійних лих та катастроф; глобальна зміна клімату, хімічне та радіаційне забруднення атмосфери, руйнування озонового шару, виникнення парникового ефекту; незворотні втрати у генофонді планети у зв'язку із зникненням багатьох видів тварин і рослин тощо; зростання генетичних загроз людській популяції у результаті збільшення кількості радіоактивних відходів, формування збудників нових хвороб [7, с. 40-41].

Екологічна проблема перебуває в системах світоглядного плану, які є цікавими і для філософії, і для культурології. Екологічні цінності стали цінностями пануючого світогляду і нової культури. Мова йде про перегляд цінностей техногенної цивілізації, про відмову від технологічного ставлення до світу. Саме тому екологія є не тільки наукою, але і філософією [9].

Виникнення різного роду світоглядних орієнтацій, пов'язаних з осмисленням екологічних проблем, свідчить не тільки про активні пошуки, які ведуться в світовій

культури, але і одночасно про зародження в лоні «технічної» і «раціональної» західної цивілізації нових ціннісних орієнтацій, які тяжіють вже до критики раціоналізму.

Прискорення темпів глобалізації, у екологічному аспекті, призвело до виникнення у світі опозиційного до неї політичного руху антиглобалізму. Антиглобалісти звинувачують глобалізацію в тому, що вона збільшила нерівність і деградацію навколишнього середовища. Невдоволення глобалізацією характерне як у країнах, що розвиваються, так і в країнах із розвинутою економікою [10].

Доцільно буде згадати про поняття планетарна свідомість, для якої характерні наступні істотні ознаки:

По-перше, домінантою планетарної свідомості є пріоритет загальнолюдських цінностей над більш приватними (регіональними, національними, класовими тощо). Знехтування цією домінантою призводить до втрати планетарною свідомістю свого сенсу.

По-друге, планетарна свідомість викликає суттєву корекцію в суспільному осмисленні окремих народів і країн, а також в індивідуальному осмисленні.

По-третє, планетарна свідомість характеризується вищим ступенем науковості, що пов'язане з неможливістю розв'язання глобальних проблем просто за допомогою “здорового глузду”, в обхід новітніх досягнень природних, технічних, гуманітарних і філософських наук [11, с. 349].

Розуміння екологічних проблем як науково осмислених, закріплених в індивідуальній і масовій свідомості, стають центральними в міжнародно орієнтованій соціокультурній системі освіти, яка формується під час глобалізації сучасного соціуму. В результаті екологічна культура зможе виконати свою головну місію – сприяти переорієнтації людини на планетарні цінності: збереження ресурсів живої і неживої природи. У свідомість людей починає входити уявлення про людство як єдине ціле, а це робить необхідним пошук довготривалих стратегічних установок у взаєминах природи і суспільства.

У ракурсі нашого дослідження, доцільно було б згадати роздуми відомого українського філософа С.Б. Кримського, який писав, що наш світ, конституційований як ціннісно-смісловий Універсум, включає в себе три підсистеми, одним з яких є природа. Її він розглядав в ракурсі інформаційних можливостей, виражених в ноосфері. Механізм переробки природи в культурну онтологію людства є діяльністю, що перетворює людину на особливий світ, на репрезентанта вищих потенцій світобудови. Ця діяльність визначає не тільки людиномірність суцього, а й можливість переводити її в певний етичний порядок монадного індивідуалізованого буття. Йдеться про етичний порядок буття тому, що ціннісно-сміслова діяльність розкриває ту єдність екології, онтології і праксеології, як забезпечує тривке існування цивілізаційних систем [12, с. 19; 13, с. 297].

Таким чином, різноманітні проблеми техногенної цивілізації вимагають перегляду концепцій людини. Вимоги припинити науково-технічний прогрес не відповідають особливостям життя сучасного постмодернізованого суспільства, що і логічно, адже неможливо відібрати у суспільства те, до чого воно вже звикла, без чого не уявляє своє життя. Не можна зупинити низку процесів, які пов'язані з різноманітними винаходами. Вихід з ситуації вбачається з формуванням нової системи цінностей і нової раціональності, орієнтованих на цілісний розвиток особи, і відповідно в доданні науково-технічному прогресу гуманітарного виміру.

Окрім цього, саме в контексті процесу глобалізації доцільним може бути співпраця країн, щодо подолання не лише екологічної кризи, а і негативних наслідків глобалізації взагалі (Посилення фінансової та економічної нестабільності, зростання ймовірності глобальних фінансових катаклізмів; посилення нерівномірності вичерпання природних ресурсів між країнами (статус країн-сировинних придатків, вирубка лісів); загострення соціальних катаклізмів унаслідок урбанізації, безробіття, бідності тощо).

На нашу думку, поняття технократичного мислення також нерозривно пов'язано з рівнем загальної культури населення. У будь-якому випадку світогляд походить від загальних цінностей людини, від культури як в цілому суспільства, так і конкретної людини. Отже, для переведення технократичного мислення у більш гуманістичне русло, на нашу думку, треба підвищувати культурну самосвідомість людства.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Миронов А.В. Технократизм – вектор развития глобализации. – М.: МАКС Пресс, 2009. – 132 с.
2. Бэкон Ф. Новый органон // Антология мировой философии. – М., 1970. – С. 194.
3. <http://itsidea.ru/page/tehnokraticeskoe-myshlenie>
4. Хайдеггер М. Отрешенность // Разговор на проселочной дороге: Сб.: Пер. с нем. – М.: Высш. шк., 1991. – 192 с.
5. Ортега-и-Гассет, Х. Размышления о технике / Х. Ортега-и-Гассет // Вопросы философии. – 1993. – № 10. – С. 32-68.
6. Толстоухов А.В. Когнітивні підвалини глобалізації / А.В. Толстоухов, І.Г. Парапан // Практична філософія. – № 3. – 2003. – С. 3-10.
7. Ряба О.І., Дивульська Т.В., Шевчук Н.В. Екологічний аспект економічної глобалізації / О.І. Ряба, Т.В. Дивульська, Н.В. Шевчук // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 2. – Т. 3. – С. 40-44.
8. http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_4/Shkodkina_411.htm
9. Гьосле Вікторіо. Практична філософія в сучасному світі. / Пер. з нім., примітки та післямова Анастасія Єрмоленка. – К.: Лібра, 2003. – 248.
10. <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>
11. Крапивенский С.Э. Социальная философия. – Волгоград: Комитет по печати, 1996. – 472 с.
12. Кримський С.Б. Під сигнатурою Софії [Текст] / С.Б. Кримський. – К.: Вид. Дім КМА, 2008. – 367 с.
13. Додонова В.І. Постнекласичний дискурс соціальної раціональності: Монографія / В.І. Додонова; ДонНУ. – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2011. – 345 с.

УДК 343.1

ДОМАШНІЙ АРЕШТ У СИСТЕМІ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

К.О. Красюк, О.О. Левендаренко

Резюме. У даній статті досліджено домашній арешт як запобіжний захід за новим КПК України. Проаналізовано зарубіжний досвід регулювання питання його застосування. Внесено пропозиції щодо вдосконалення інституту домашнього арешту з урахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: запобіжні заходи, домашній арешт, контроль за виконанням, заборона залишати житло.

Завданнями кримінального судочинства України є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності, а жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений. Реалізацію цих завдань покладено законом на органи досудового розслідування, прокурорів та суди, ефективність діяльності яких забезпечується, передусім, законним та обґрунтованим застосуванням заходів забезпечення кримінального провадження та їх компонента – запобіжних заходів.

Питанням щодо запобіжних заходів в кримінальному процесі приділяли увагу багато дослідників у сфері кримінального судочинства. Окремі питання було висвітлено в дослідженнях К.Г. Горелкіної, Т.В. Данченка, А.В. Захарко, О.М. Коріняк, Г.Я. Мацьківа, М.Г. Шавкуна, А.Я. Хитрої та інших. Але у зв'язку з прийняттям нового